

Çankırı Yöresi Endemik Bitkilerinden Esinlenilerek Oluşturulan Desen Tasarımları ve Bu Tasarımların Giyilebilir Ürünlere Dönüştürülmesi

BÖLGESEL KALKINMA
VE İHTİSASLAŞMA
KOORDİNATÖRLÜĞÜ

Proje Yürütücüsü: Doç. Arzu EVECEN¹

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Çankırı, Türkiye
arzuvecen@karatekin.edu.tr

Araştırmacı(lar):

Prof.Dr. Ersoy YILMAZ¹
Doç.Dr. Ayşenur KAYABAŞ AVŞAR²
Dr.Öğr.Üyesi Özge KILIÇ³
Dr.Öğr.Üyesi Emine KETENCİOĞLU⁴
Öğr.Gör.Dr. Ceren ÖZ⁵
Öğr.Gör. Zeynep KAHRAMAN⁶
Arş.Gör. Kübra AŞÇI⁷
Zuhal Öktem DEMİR⁸
Ufuk AKAN⁹

<https://tuzihtisas.karatekin.edu.tr/ihhtisaslasma-projeleri-26222-sayfasi.karatekin>

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Seramik Bölümü, Çankırı, Türkiye

ersoyyilmaz@karatekin.edu.tr

²Çankırı Karatekin Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Çankırı, Türkiye

ayseurkayabas@karatekin.edu.tr

³Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Çankırı, Türkiye

ozgekilic@karatekin.edu.tr

⁴Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Çankırı, Türkiye

eminekocak@karatekin.edu.tr

⁵Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Çankırı, Türkiye

cerenoz@karatekin.edu.tr

⁶Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Çankırı, Türkiye

zeynepk@karatekin.edu.tr

⁷Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Çankırı, Türkiye

kubraasci@karatekin.edu.tr

⁸Çankırı Karatekin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı Mezun Öğrenci, Çankırı, Türkiye

zuhaloktemdemir@gmail.com

⁹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı Aktif Öğrenci, Çankırı, Türkiye

ufuk.akan@defacto.com

Özet

Bir bölgede bulunan endemik bitkiler, bölgenin benzersizliğini vurgularken doğada bulunan habitat hakkında da fikir vermektedir. Doğanın kendi içerisindeki düzeni, ergonomisi, sistemi ve doğada bulunan varlıkların eşsiz özelliklerini koruyarak bir bütünün içinde var olmaları birçok tasarımcı için oldukça ilham vericidir. Günümüzde özellikle eko tekstil, ileri dönüşüm, yeşil tekstil gibi sürdürülebilirlikle anılan ve ayrı başlıkta sunulan biyomimikri gibi kimi kavramlarla birlikte tekstil ve moda sektöründe doğanın temel bir esin kaynağı oluşturma fikri son derece yaygın bir durumdur. Bu kapsamda projede, Çankırı'da doğal olarak yayılış gösteren bazı endemik bitkilerden esinlenilerek desen tasarımları oluşturulması ve bu tasarımların giyilebilir ürünlere dönüştürülmesi planlanmaktadır. İnsanların öncelikle temel ihtiyaçların bir gereği olarak oluşturdukları giyinme alışkanlıkları, günümüzde tasarımın katma değer kazandırma gücü ile birleşerek hem işlevselliğin hem de estetiğin bir arada sunulduğu giysi tasarımlarının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu noktada proje çıktılarında ortaya konulacak tasarım ürünlerinin özgün ve estetik değerinin yanısıra işlevsel açıdan da kullanılabilir ürünlere dönüşecek olması bu ürünlerin pazarlanabilir, katma değer kazandırabilir, markalaşabilir olmasını da sağlayacaktır. Ayrıca seri üretime geçildiği noktada tüketiciler sayıca nadir bulunan bitkilerin ayırt edici kimi karakteristik özelliklerini tasarımcı bakış açısı ile tasarlanan giysiler vasıtasıyla üzerinde taşıyarak, tasarımlardan yüksek değer hissiyle deneyimleyecekleri içsel memnuniyet sağlanacaktır. Nitekim nihayi ürüne dönüştürülen tasarımlar ile bölge bazında endemik bitkilerin de farkındalığı artırılarak daha korunaklı kılınması, aynı zamanda kültürel odakta desteklenen tasarımların özellikle turizm merkezli tüketici ile buluşturulması bölge adına oldukça önemli bir katkı sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Çankırı, Endemik, Jips, Desen tasarımı, Giyilebilir ürün.

Evaluation of Sectoral Salt and Salt-Based Strategic Products in Çankırı Using Sustainable Methods

Abstract

Endemic plants found in a region highlight its uniqueness while also providing insight into the habitat found in nature. The order, ergonomics, and system within nature itself, along with the unique characteristics of the entities found in nature, inspire many designers by preserving their existence as part of a whole. Today, the idea of nature being a fundamental source of inspiration in the textile and fashion industry is extremely widespread, especially with concepts such as eco-textiles, advanced recycling, green textiles, and biomimicry, which are associated with sustainability and presented under separate headings. In this context, the project plans to create pattern designs inspired by some endemic plants that grow naturally in Çankırı and transform these designs into wearable products. People's clothing habits, initially formed as a necessity to meet basic needs, have now combined with the added value of design to create clothing designs that offer both functionality and aesthetics. At this point, the fact that the design products to be presented in the project outputs will be transformed into usable products in terms of functionality, in addition to their original and aesthetic value, will also ensure that these products are marketable, can add value, and can be branded. Additionally, once mass production begins, consumers will experience a sense of inner satisfaction by wearing garments designed from a designer's perspective that incorporate the distinctive characteristics of rare plants, thereby experiencing a high sense of value from the designs. Indeed, the designs transformed into final products will increase awareness of endemic plants in the region, thereby making them more protected. At the same time, bringing culturally focused designs to consumers, particularly those in tourism centers, will make a significant contribution to the region.

Keywords: Çankırı, Endemic, Gypsum, Pattern design, Wearable product

Projenin Bütçesi ve Süresi

Önerilen Destek Miktarı (TL): 90.335,90 TL
Proje Süresi: 24 ay

Amaç ve Hedefler

Bu projede Çankırı ilinin tuzlu/jipsli habitatlarında doğal olarak yayılış gösteren bazı endemik bitkilerin karakteristik form ve doku detaylarından ilham alınan desen tasarımları yaratılacak ve bu desenlerin giysi/çanta gibi giyilebilir tasarımlarda işlevsel hale getirilmesi sağlanacaktır. Böylece ilin bitkisel biyoçeşitliliğinin önemi konusunda farkındalık yaratılması, bölgeye özgü doğal varlıkların somut kültür ürünü haline getirilerek kullanılabilirliğinin artırılmasıyla ekonomik anlamda hem bölgeye hem de üniversitemize bölgesel kalkınma noktasında katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Bölgesel Kalkınmaya Etkisi

Çankırı ilinin istihdam olanaklarının kısıtlı durumu ve şehirde bulunan kaya tuzu rezervinin etkisindeki verimsiz toprak yapısı gibi nedenlerle göç verebilen bir şehir konumundadır. Şehrin tarihsel süreçte çok eski bir yerleşim yeri olduğu ve birçok kültürel değere sahip olduğu bilirse de günümüzde tarihi, kültürel ve turizm alanında ne yazık ki yeterli ilgiyi göremediği düşünülmektedir.

Bu kapsamda projenin temel amacı Çankırı ilinin jipsli habitatlarında doğal olarak yayılış gösteren bazı endemik bitkilerin desen tasarımlarında esin kaynağı olarak kullanılması ve oluşturulan desenlerin giysi ve aksesuar gibi giyilebilir ürünlere aktarılmasını sağlamaktır. Bu yolla söz konusu endemik bitkilerin hem tanıtımı sağlanacak hem de farklı bakış açısıyla tasarlanmış giyilebilir ürün ve aksesuarlar elde edilmiş olacaktır.

Tasarlanan ürünler seri üretime geçirildiğinde bölge turizmine katkı sağlayacağı ve tasarımların faydalı model, patent ve markalaşma yolunda hem bölgeye hem de üniversitemiz adına önemli bir katma değer oluşturacağı, işlevsel açıdan giyilebilir ve kullanılabilir tasarım ürünlerinin satış, pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinde de ayrı bir istihdam alanı yaratacağı, ayrıca üniversitemizin kurumsal kimliğinin logo tasarımıyla yer alacağı giyilebilir ürünlerde tescillenmiş tasarımların, marka kimliği oluşturmak adına kurumumuz için önemli bir temsil yetki kazandırılacağı düşünülmektedir.

Tüm bunlara ilaveten giysi etiketlerinde bitkilerin özellikleri, buldukları bölge ve görsellerinin de yer alacağı bilgi kartlarıyla bu bitkilere dikkat çekilerek bölgesel olduğu kadar ulusal bir farkındalık yaratılacaktır. Bitkilerin bilinirliğine katkı sağlamanın yanı sıra tasarımların soyutlanması noktasında tasarımcının estetik gözlem ve bakış açısı da özgün bir nitelikte giyilebilir ürünlere aktarılacaktır.

İç ve Dış Paydaşlar, Projeyi Destekleyen Diğer Kuruluşlar (Varsa)

STMF-Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü; Fen Fakültesi-Biyoloji Bölümü, Çankırı Karatekin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı (İç Paydaş)- Çankırı Karatekin Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı Yüksek Lisans Mezun Öğrenci (Dış Paydaş)

Projede Geline Aşama ve Projenin Çıktıları

Projede gelinen aşama kapsamında, endemik bitkiler incelenmiş ve tasarım kapsamına dahil edilecek örneklem belirlenmiştir. Seçilen bitkilerin yaprak, çiçek ve meyve detayları analiz edilerek stilize edilmiş, bu doğrultuda yüzeye yönelik deneysel nitelikte ilk taslak örnekleri hazırlanmaya başlanmıştır. Söz konusu taslaklar, tasarım sürecinin ilerleyen aşamalarında geliştirilecek uygulamalara temel oluşturacak niteliktedir.

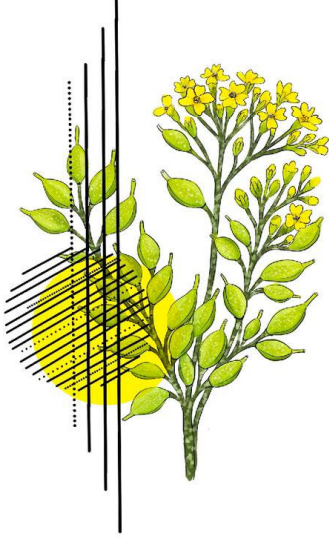
Ayrıca çalışmalar makale, bildiri gibi akademik yayınlar ile desteklenerek endemik bitkilerin tasarımda kullanılabilirliğine dair süreç odaklı tasarım yöntemi ortaya konulacaktır. Endemik bitkilere ve tasarım değerine yönelik bilinirliğin ve farkındalığın artacağı düşünülmektedir. Ürünlerin faydalı model/patent başvurusu yapılarak, Çankırı Karatekin Üniversitesi bünyesinde markalaşması sağlanacaktır. Ayrıca hediyeelik eşya kapsamında ürünlerin turizm ve kültür odaklı pazarlamasının yapılması, yapılacak desen tasarımları ile proje kapsamına alınan ürünler dışında farklı ürünlerin de üretimine katkı sağlanması planlanmaktadır.

Alyssum Nezaketine

Tasarım 7

Giydirmeler

Helianthemum Germanicopolitanum

